

Warszawa, 24 września 2015 r.

Szanowna Pani

Ewa Kopacz

Prezes Rady Ministrów

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Premier,

W związku z obecną sytuacją migracyjną w Europie, która wymaga także wielu działań ze strony Polski, chcemy podzielić się wiedzą, jaką grono naszych organizacji zgromadziło na przestrzeni kilkunastu lat codziennej pracy ze społecznością migrancką i uchodźczą.

Apelujemy, aby podejmując działania w ramach Zespołu ds. Relokacji i Przesiedleń, a także inne inicjatywy rządowe czy samorządowe, zapewnić rzeczowy, rozsądny charakter dyskusji i ustaleń.

Obecny ton publicznej debaty na temat uchodźców jest nieadekwatny do sytuacji. Według naszej najlepszej wiedzy Polsce nie grozi kulturowy ani społeczny „kataklizm”.

Społeczeństwo potrzebuje wiedzy i rzetelnej informacji na temat uchodźstwa i migracji, przedstawionej w spokojny, zrównoważony sposób. Rolą Rządu jest zadbanie, by przekaz dostarczany społeczeństwu przez władze publiczne miał taki charakter.

Uważamy, że w obecnej sytuacji kluczowe jest podejmowanie przemyślanych, nie pochopnych, działań. Głównym obszarem wymagającym pracy nie jest wcale kwestia przyjmowania uchodźców i uchodźczyń – w tej kwestii Polska ma wypracowane i działające mechanizmy, które można jedynie usprawniać.

Najważniejsze w naszym przekonaniu jest podjęcie debaty i konkretnych działań dotyczących integracji tych grup cudzoziemek i cudzoziemców w naszym kraju. Za najważniejsze wyzwania uważamy:

1. Zmianę polityki informacyjnej władz w kwestii uchodźców. Nie można tolerować wypowiedzi rasistowskich, nienawistnych i dyskryminujących, szczególnie w ustach osób publicznych. Konieczne jest budowanie w Polsce postaw akceptacji i

rozumienia dla kulturowej różnorodności. Obecny ton dyskusji publicznej rozbudza nastroje ksenofobiczne i jest szkodliwy nie tylko dla cudzoziemców, ale wszystkich Polaków i Polek.

2. Rozsądne lokowanie uchodźczyń i uchodźców grupami tam, gdzie będzie możliwe zapewnienie im koniecznego wsparcia (dostępu do pomocy prawnej, socjalnej, psychologicznej, językowej i innej) oraz dostępu do rynku pracy. Rozumiemy konieczność rozproszenia grup uchodźczych po terytorium Polski, zachęcamy jednak do takiej organizacji ich pobytu, aby pojedyncze rodziny nie czuły się wyobcowane, pozbawione kontaktu z własnym językiem czy kulturą. Od zapewnienia uchodźcom i uchodźczyniom niezbędnego wsparcia zależy w dłuższej perspektywie powodzenie ich integracji w Polsce.
3. Włączenie w przyjmowanie uchodźczyń i uchodźców władz samorządowych, a także zapewnienie samorządom realnego wsparcia w przygotowywaniu przez nich społeczności lokalnych na przyjęcie cudzoziemców i cudzoziemek. Integracja zawsze odbywa się w lokalnym środowisku. Obserwujemy liczne konkretne potrzeby wyrażane przez szkoły, samorządy, służby medyczne czy ośrodki pomocy społecznej w lokalnych społecznościach, w których obecnie ulokowane są ośrodki dla cudzoziemców szukających w Polsce ochrony – te lokalne instytucje potrzebują wsparcia. Chętnie podzielimy się z Panią naszymi doświadczeniami w tej kwestii.
4. Radykalne zwiększenie zaangażowania Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w sprawę integracji społeczności cudzoziemskiej. Jako instytucja odpowiedzialna za koordynację działań związanych z integracją uchodźców i uchodźczyń to Ministerstwo ma kluczową rolę do odegrania. Tymczasem obecnie jedynie dwóch pracowników w Departamencie Pomocy i Integracji Społecznej MPiPS zajmuje się kwestiami integracji cudzoziemców. Analogiczne zadania realizują w innych państwach europejskich kilkunasto- czy kilkudziesięcioosobowe zespoły.

Zadaniem MPiPS powinno być koordynowanie wielosektorowego procesu włączania cudzoziemców i cudzoziemek w nasze życie społeczne – obecnie MPiPS nie pełni tej bardzo potrzebnej roli.

Kluczowe jest też zdecydowanie większe zaangażowanie MPiPS we współpracę z władzami samorządowymi, które potrzebują m.in:

- rzetelnej informacji na temat założeń programów integracyjnych,
- wiedzy na temat dostępnych źródeł finansowania tych programów z budżetu centralnego, a także możliwości pozyskiwania dodatkowych środków (np. z Funduszu Azylu, Migracji i Integracji - FAMI) na projekty wspierające integrację uchodźców,
- wiedzy z zakresu pracy z osobami z odmiennych kultur (w tej dziedzinie oferujemy gotowość wsparcia licznych organizacji pozarządowych).
- wypracowania współpracy z Urzędem do Spraw Cudzoziemców w zakresie przygotowania samorządów na przyjęcie uchodźców już na etapie postępowania o

nadanie statusu uchodźcy tak, by proces wstępnej adaptacji cudzoziemcy przechodzili w tej społeczności lokalnej, w której docelowo mieliby się osiedlić.

Problemem jest także zbyt wielkie obciążenie pracowników i pracownic socjalnych Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie odpowiedzialnych za realizację programów integracji uchodźców (w Warszawie jedynie 2,5 etatu jest przeznaczony na integrację praktycznie połowy uchodźców i uchodźczyń, jakim Polska co roku udziela schronienia).

Taki stan rzeczy nie daje urzędnikom możliwości adekwatnego zajęcia się tematem o wielkiej wadze dla naszego kraju.

5. Finalizacja prac nad dokumentem *Polska Polityka Integracji Cudzoziemców – założenie i wytyczne*, który w obecnych warunkach wymaga gruntownego przeglądu rekomendacji zmian zgłoszonych na etapie konsultacji międzyresortowych oraz konsultacji z udziałem organizacji pozarządowych. Polska potrzebuje stworzenia gruntownych podstaw długofalowej i skuteczniejszej polityki integracyjnej wobec cudzoziemców, która pozostawałaby spójna z innymi krajowymi politykami realizowanymi m.in. z sferze zatrudnienia, zdrowia czy edukacji.

Jako reprezentantki i reprezentanci społeczeństwa obywatelskiego deklarujemy gotowość pomocy w wypracowaniu mądrych, przemyślanych rozwiązań dla obecnych wyzwań migracyjnych.

Organizacje pozarządowe od lat wspierają integrację migrantów ze społeczeństwem przyjmującym, działając w takich sektorach jak edukacja, służba zdrowia, pomoc socjalna czy rynek pracy. Dysponujemy wiedzą na temat konkretnych rozwiązań dotyczących integracji migrantów ze społeczeństwem przyjmującym. Chętnie podzielimy się praktycznymi doświadczeniami w pracy z cudzoziemcami i włączymy się w konkretne działania.

Zwracamy też jednak uwagę, że od czerwca bieżącego roku środowisko organizacji pozarządowych działających na rzecz cudzoziemców funkcjonuje praktycznie bez środków finansowych.

Organizacje, które zabiegają dziś o budowanie tolerancji czy świadomości społecznej o migrantach, pracują w dużej mierze bez wsparcia państwa. Wielu organizacjom grozi bankructwo. Inne nie mają środków na podstawowe działania. Jest to efekt opieszale prowadzonego procesu dystrybucji środków europejskich, jakie Polska ma do dyspozycji na kwestie migracyjne (Fundusz na rzecz Azylu, Migracji i Integracji, FAMI). Także zasady działania tego funduszu obciążają finansowo korzystające z niego organizacje, jest poważną przeszkodą dla rozwoju organizacji, które w obecnej sytuacji, uzupełniając działania państwa, będą musiały się zmierzyć z wyzwaniami o zupełnie nowej skali. Apelujemy więc o nadanie sprawie dystrybucji wspomnianych środków adekwatnej wagi.

Za kilka miesięcy do Polski przyjedzie kilkanaście czy kilkadziesiąt tysięcy cudzoziemskich mieszkańców. Prosimy w tym kontekście o poważne potraktowanie naszego potencjału, możliwości, ale też potrzeb. Umożliwienie nam pracy jak nigdy wcześniej leży w interesie całego kraju.

W imieniu niżej podpisanych organizacji działających na rzecz uchodźców i migrantów oraz organizacji wspierających takie działania

Amnesty International

Centrum Dialogu im. Marka Edelmana

Centrum Edukacji Obywatelskiej

Centrum Pomocy Prawnej im. Haliny Nieć

Centrum Wsparcia Imigrantów i Imigrantek

Dom Spotkań im. Angelusa Silesiusa

Forum Młodych Dyplomatów

Fundacja "Nasz Wybór"

Fundacja „Kultury bez granic”

Fundacja „Róbmy swoje dla kultury”

Fundacja Adulis

Fundacja Ari Ari

Fundacja CentrumCSR.PL

Fundacja Dialog

Fundacja dla Somalii

Fundacja im. Stefana Batorego

Fundacja Inicjatyw Menedżerskich

Fundacja Inna Przestrzeń

Fundacja Instytut na rzecz Państwa Prawa

Fundacja Klamra

Fundacja MultiOcalenie

Fundacja na rzecz Centrum Wielokulturowego w Warszawie

Fundacja Obywatelska Perspektywa

Fundacja Ocalenie

Fundacja ośrodek Migranta Fu Shenfu

Fundacja Partners Polska

Fundacja Polskie Forum Migracyjne

Fundacja Refugee.pl

Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej, Oddział w Łodzi

Fundacja Różnosfera

Fundacja Świat na Wyciągnięcie Ręki

Fundacja Wolna Syria

Fundację Centrum Badań Migracyjnych

Fundacji na rzecz Różnorodności Społecznej

Grupa Zagranica

Helsińska Fundacja Praw Człowieka

Instytut Spraw Publicznych

Jezuickie Centrum Społeczne "W Akcji"

NOMADA Stowarzyszenie na Rzecz Integracji Społeczeństwa Wielokulturowego

Ośrodek Działań Ekologicznych "Źródła"

Polska Akcja Humanitarna

Polskie Centrum Pomocy Międzynarodowej

Rajesh Ganatra, Indyjsko - Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Kultury

Stowarzyszenia Antropologów Kultury "Etnosfera"

Stowarzyszenie "Jeden Świat"

Stowarzyszenie Centrum Wolontariatu w Lublinie

Stowarzyszenie Interwencji Prawnej

Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego PRO HUMANUM

Stowarzyszenie SIETAR Polska

Stowarzyszenie Solidarności Globalnej

Stowarzyszenie Tkalnia

Stowarzyszenie Vox Humana

Stowarzyszenie Willa Decjusza

Towarzystwo Edukacji Antydyskryminacyjnej

Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć